

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/379
KARAR NO : 2021/431
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Davacının usta ö retici olarak 1983 yılından 2011 yılına kadar davalı idare nezdinde fiilen çalıştığı günler karılı ödemedi ini ileri sürdü ü kıdem tazminatının tahsiline karar verilmesi istemiyle açtığı davanın ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : B.Ö.
Vekili : Av. .E.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. Ö.M.Z.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin davalı Bakanlık bünyesindeki Sürmene Halk Eğitim Merkezi Müdürlü ünde 1983-2011 tarihleri arasında mevsimlik i ç i statüsünde usta ö retici olarak çalıştığı mı, tatil dönemlerinde usta ö reticilerin sigortaları ödemedi inden dı arıdan sigorta primini ödeyerek emekli oldu unu, SGK'dan emekli olmasına ra men fiilen çalış mı oldu u günler için kıdem tazminatını alamadı mını belirterek, fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydı ile 3.000 TL kıdem tazminatının emekli oldu u tarihten itibaren mevduata uygulanan en yüksek faiz ile birlikte davalı taraftan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI AL K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. Sürmene Asliye Hukuk () Mahkemesi, 24/12/2015 tarihli ve E.2015/127, K.2015/427 sayılı ile " *davanın kabulüne*" karar vermi , karar temyiz edilmi tir.

3. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 11/09/2019 tarihli ve E.2017/12988, K.2019/15689 sayılı ilamıyla " *davanın idari yargı yerinde görülmesi gerekti inden mahkemece dava dilekçesinin yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine kararı verilmesi gerekti i*" görüşü üyle kararın bozulmasına hükmederek dosyayı mahalline iade etmi tir.

4. **Sürmene Asliye Hukuk () Mahkemesinin, E.2020/10, K.2020/134 sayılı dosyasında,** bozma ilamındaki gerekçeler do rultusunda verdi i " *Davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine*" dair 12/11/2020 tarihli kararı temyiz edilmeksizin 21/01/2021 tarihinde kesinle mi tir.

5. Davacı vekili, aynı taleple idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dadi Yargıda

6. **Trabzon dadi Mahkemesi, E.2021/120 sayılı dosyada 21/04/2020 tarihinde,** 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vererek, 27/05/2021 tarihli ve E.2021/120 no'lu üst yazı ile Mahkememize müracaat etmi tir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

“506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun 2. maddesinde “Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç i veren tarafından çalı tırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar...” denilmi , aynı Yasanın “Uyu mazlıkların Çözüm Yeri” Ba lıklı 134. maddesinde, “Bu kanunun uygulanmasından do an uyu mazlıklar, yetkili i mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür” hükmüne yer verilmi ; 506 sayılı yasa hükümleri 01.10.2008 tarihinde yürürlü e giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sa lık Sigortası Kanununun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmı tır. 5510 sayılı Kanunun 3.maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kollan bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken ki i sigortalı olarak tanımlanmı ; 79.madde ile ba layan Dördüncü Kısmında, primlere ili kin hükümlere yer verilmi ; 101. maddesinde “Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyu mazlıklar Mahkemelerinde görülür” denilmi tir.

Öte yandan, 4857 sayılı Kanunu’nun 1 .maddesinde Kanunun amacının, i verenler ile bir i sözleşme dayanarak çalı tırılan i çilerin çalı ma arılan ve çalı ma ortamına ili kin hak ve sorumluluklarını düzenlemek oldu u belirtilmi ; aynı zamanda, bakılan davanın da konusunu olu turan “ Sözleşme, Türleri ve Feshi” hususuna Kanunun 8.maddesi ve devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ili kin hususlara ise Kanunun de i ik maddelerinde yer verilmi tir.

Di er taraftan; 12.10.2017 gün ve 30221 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren, 7036 sayılı Mahkemeleri Kanunu’nun; “ mahkemelerinin kurulu u” ba lıklı 2. maddesinde, “ mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlı nca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı lk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kurulu , Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir. durumunun gerekli kıldı ı yerlerde i mahkemelerinin birden fazla dairesi olu turulabilir. Bu daireler numaralandırılır. htisla manın sa lanması amacıyla, gelen i lerin yo unlu u ve niteli i dikkate alınarak, daireler arasındaki i da ılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete’de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır. mahkemesi kurulmamı olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve i lere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır.” denilmi , “Dava artı olarak arabuluculuk” ba lıklı 3/1. maddesinde; “ Kanuna, bireysel veya toplu i sözleşme dayanan i çi veya i veren alaca ı ve tazminatı ile i e iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya ba vurulmu olması dava artıdır...” denilmi , “Görev” ba lıklı 5. maddesinde; “

mahkemeleri; a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun kinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi i çiler ile i veren veya i veren vekilleri arasında, i ili kisi nedeniyle sözleşme veya kanundan do an her türlü hukuk uyu mazlıklarına, b) dari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyu mazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye Kurumunun taraf oldu u i ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyu mazlıklara, c) Di er kanunlarda i mahkemelerinin görevli oldu u belirtilen uyu mazlıklara, ili kin dava ve i lere bakar” denilmi tir. Aynı Kanun’un “Geçici Hükümleri” ba lıklı Geçici 1. Maddesinde; “Mülga 5521 sayılı Kanun gere ince kurulan i mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmu i mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlü e girdi i tarihten önce açılmı olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur. Bu Kanunun dava artı olarak arabuluculu a ili kin hükümleri, bu hükümlerin yürürlü e girdi i tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay’da görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz. Ba ka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla i mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve i ler, i mahkemelerine devredilmez; kesinle inceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur. lk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ili kin hükümlere tabidir.” hükmüne yer verilmi tir.

Dava dosyasının incelenmesinden, Sürmene Halk E itim Merkezi'nde 1983-2011 tarihleri arasında mevsimlik i çi statüsünde usta ö retici olarak çalı rken emekli olan davacının, fiilin çalı mı oldu u günlere ili kin olarak kıdem tazminatı alamadı ndan bahisle 1.000,00 TL kıdem tazminatı alaca nın davacının emekli oldu u tarihten itibaren mevduata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte tazmini talebiyle bakılmakta olan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Davacının, idareyle arasında bir hizmet ili kisi kuruldu u, talep edilen tazminatlarının Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan oldu u dikkate alındı ında, uyu mazlı ın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır"

III. LG L HUKUK

7. 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesinde “Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç i veren tarafından çalı tırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar...” denilmi , aynı Kanun'un “Uyu mazlıkların Çözüm Yeri” Ba lıklı 134. maddesinde, “Bu kanunun uygulanmasından do an uyu mazlıklar, yetkili i mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür” hükmüne yer verilmi ; 506 sayılı Kanun hükümleri 01/10/2008 tarihinde yürürlü e giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sa lık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmı tır. 5510 sayılı Kanun'un 3.maddesinde; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken ki i sigortalı olarak tanımlanmı ; 79. madde ile ba layan Dördüncü Kısımında, primlere ili kin hükümlere yer verilmi ; 101. maddesinde “Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyu mazlıklar Mahkemelerinde görülür” denilmi tir.

8. Öte yandan, 4857 sayılı Kanunu'nun 1.maddesinde, Kanun'un amacının, i verenler ile bir i sözleşme dayanarak çalı tırılan i çilerin çalı ma artları ve çalı ma ortamına ili kin hak ve sorumluluklarını düzenlemek oldu u belirtilmi ; aynı zamanda, bakılan davanın da konusunu olu turan “ Sözleşme, Türleri ve Feshi” hususuna Kanun'un 8.maddesi ve devamında, kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ili kin hususlara ise Kanun'un de i ik maddelerinde yer verilmi tir.

9. Di er taraftan; 5521 sayılı Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi ise u ekildedir:

“ Kanununa göre i çi sayılan kimselerle (o kanunun de i tirilen ikinci maddesinin Ç, D ve E fıkralarında istisna edilen i lerde çalı anlar hariç) i veren veya i veren vekilleri arasında i akdinden veya i Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından do an hukuk uyu mazlıklarının çözülmesi ile görevli olarak lüzum görülen yerlerde i mahkemeleri kurulur. Bu mahkemeler:

B) çi Sigortaları Kurumu ile sigortalılar veya yerine kaim olan hak sahipleri arasındaki uyu mazlıklardan do an itiraz ve davalara da bakarlar.

mahkemesi kurulmamı olan yerlerdeki bu davalara o yerde görevlendirilecek mahkeme tarafından, temsilci üyeler alınmaksızın, bu kanundaki esas ve usullere göre bakılır.

Fiili ve hukuki imkânsızlıklar dolayısıyla i mahkemesinin toplu olarak görevini yapamadı ı hallerde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/39 md.) Birden fazla i mahkemesi bulunan yerlerde, sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davaların görülece i i mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19.

maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

12. Dava, davacının 1983-2011 yılları arasında usta ö retici sıfatıyla davalı idare nezdinde fiilen çalı tı ı günler kar ılı ı ödenmedi ini ileri sürdü ü kıdem tazminatının tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmı tır.

13. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte de erlendirildi inde, davacı ile idare arasında bir hizmet ili kisi kuruldu u, talep edilen kıdem tazminatının Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan oldu u dikkate alındı ında, uyu mazlı ın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Trabzon dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile Sürmene Asliye Hukuk () Mahkemesinin, 12/11/2020 tarihli ve E.2020/10, K.2020/134 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Trabzon dare Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile Sürmene Asliye Hukuk () Mahkemesinin, 12/11/2020 tarihli ve E.2020/10, K.2020/134 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN